

NAVODILA ZA VARNO VZLETANJE IN PRISTAJANJE ZRAKOPLOVOV

LETALIŠČE Ajdovščina

[LJAJ]

Verzija:	0
Datum:	30.3.2025
Veljavnost:	

1.	Splošni podatki o letališču	5
2.	Skica letališča	10
3.	Uporaba radijske postaje.....	13
4.	Standardni šolski krog in postopki na območju aerodroma.....	14
4.1.	Pristajalni/odletni manever	14
4.2.	Vstopne točke.....	14
4.3.	Višine šolskega kroga.....	15
4.4.	Nevarnosti pri šolskem krogu	15
4.5.	Posebni manevri	16
4.6.	Izredni postopki	16
4.7.	Prekinitev letenja.....	18
4.8.	Postopek obveščanja in koordinacije v izrednih primerih.....	18
5.	Letalske aktivnosti in promet	19
5.1.	Koordinacija prometa v ATZ (naloge in pooblastila koordinatorja)	19
5.2.	Operacije zrakoplovov splošnega letalstva	19
5.3.	Operacije jadralnih letal	21
5.4.	Operacije helikopterjev	21
5.5.	Operacije balonov in zračnih ladij	21
5.6.	Operacije ultralahkih letalnih naprav	22
5.7.	Aktivnosti jadralnih padalcev in zmajev	22
5.8.	Cona padalskih skokov	22
5.9.	Aktivnosti usposabljanja.....	22
5.10.	Aktivnosti brezpilotnih sistemov	22
5.11.	Dela v zraku	23
5.12.	Vožnja letal po manevrskih površinah.....	23
5.13.	Gibanje vozil in ljudi po manevrskih površinah.....	23
5.14.	Parkiranje zrakoplovov	23
6.	Ostale informacije	25

I. Spisek revizij

Datum	Izdaja	Revizija	Razlog spremembe
21.01.2025	1	0	Prva izdaja

II. Spisek veljavnih strani

Št. strani	Revizija	Datum	Št. strani	Revizija	Datum
1	Rev 0		24	Rev 0	
2	Rev 0		25	Rev 0	
3	Rev 0				
4	Rev 0				
6	Rev 0				
7	Rev 0				
8	Rev 0				
9	Rev 0				
10	Rev 0				
11	Rev 0				
12	Rev 0				
13	Rev 0				
14	Rev 0				
15	Rev 0				
16	Rev 0				
17	Rev 0				
18	Rev 0				
19	Rev 0				
20	Rev 0				
21	Rev 0				
22	Rev 0				
23	Rev 0				

III. Odobritev dokumenta

Pripravi in pregledal	Ime in Priimek	Datum	Podpis

IV. Prejemniki dokumenta

Zap. Št.	Ime in priimek	Prejemnik	Način dostave
1		<i>Aeroklub Josip Križaj</i>	<i>elektronska, tiskana</i>
2	<i>Darko Stopar</i>	<i>CAA</i>	<i>elektronska</i>

1. Splošni podatki o letališču

Lastništvo letališča

Letališče je last Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in je pogodbeno dano v uporabo Aeroklubu Josip Križaj Ajdovščina, Goriška cesta 50, 5270 Ajdovščina.

Namen letališča Ajdovščina

Ime letališča	AJDOVŠČINA
ICAO oznaka letališča	LJAJ
ICAO referenčna koda	2B
Lokalna frekvenca	123,505 MHz
Koordinate referenčne točke VPS:	45° 53' 21,461" N 13°53' 8.838" E .
Smer in razdalja od mesta	Ajdovščina 500m zahodno
Nadmorska višina ARP	116,0 m
Referenčna temperatura:	30,6 °C
Magnetna variacija	(glej AIP)
Vrste priletnih/odletnih procedur	VFR
Naslov	Aeroklub Josip Križaj Goriška cesta 50 5270 Ajdovščina Slovenija
Telefon	+386 5 3689192
e-pošta	ak-josip.krizaj@siol.net
Spletna stran	www.aeroklub-jk-ajdovscina.si
Opomba	Predhodna najava 24 ur pred prihodom (PPR)
ATS (ARO)	ARO Slovenija +386 4 20404 20
Meteorološka služba	Letališče Ljubljana +386 4 2804500
Oskrba z gorivom	-

Tabela 1: Podatki o letališču

Delovni čas in kontaktne informacije

Delovni čas	Predhodna najava 24 ur pred prihodom (PPR).	
Predsednik Aerokluba	Andrej Trošt	ak-josip.krizaj@siol.net +386 5 3689192
Upravnik Aerokluba	Jaka Mozetič	ak-josip.krizaj@siol.net +386 5 3689192 +386 31 555 315

Tabela 2: Obratovalni čas letališča in kontakti

Služba reševanja in gasilska služba

Gasilska služba	Letališče razpolaga z ustreznim številom gasilnih aparatov in ima pogodbo z GRS Ajdovščina
Oprema za reševanje	Letališče ima predpisano opremo za prvo pomoč in pogodbo z ZD Ajdovščina

Tabela 3: organizacija reševanja in gasilska služba

Podatki o ploščadi in vozni stezah

Letališka ploščad in nosilnost	Travnata površina, asfalt 6000kg MTOM
Vozne steze, širina	Travnata površina TWY A, B, C 20m AIRTWY, širina 10m
Parkirna ploščad za helikopter	Beton, TLOF=1D (20m)

Tabela 4: podatki o ploščadi in vozni stezah

Oznake na manevrskih površinah

Oznake RWY širine, dolžine in smeri	Betonske plošče, RWY 080, RWY 260
Oznake TWY	Betonske plošče in beli betonski kotniki na vogalih VPS, belo-rdeče zastavice
Oznaka AIRTWY	Širina 10m, horizontalne belo-rdeče oznake

Tabela 5: oznake manevrskih površin

Vzletno pristajalna steza

Oznaka steze	Smer (MAG/TRUE)	Dimenzije (m)	Koordinate	Nadmorska višina praga steze
08	082°/087°	1000 x 67	45°53'20.86"N, 13°52'48.07"E	114,74 m
26	262°/267°	1000 x 67	45°53'22.80"N, 13°53'35.10"E	115,75 m
26	262°/267 °	880 x 67	45°53' 22,417"N, 13°53' 29.606"E	Premaknjeni prag

Tabela 6: smeri vzletno pristajalne steze

Deklarirane razdalje vzletno pristajalne steze

Steza	TORA(m)	TODA(m)	ASDA(m)	LDA (m)	Osnovna steza (strip)	OPOMBE
08	1000	1000	1000	1000	1120 x 80	Prag 26 je premaknjen za 120 m
26	1000	1000	1000	880	1120 x 80	
Travnata površina						

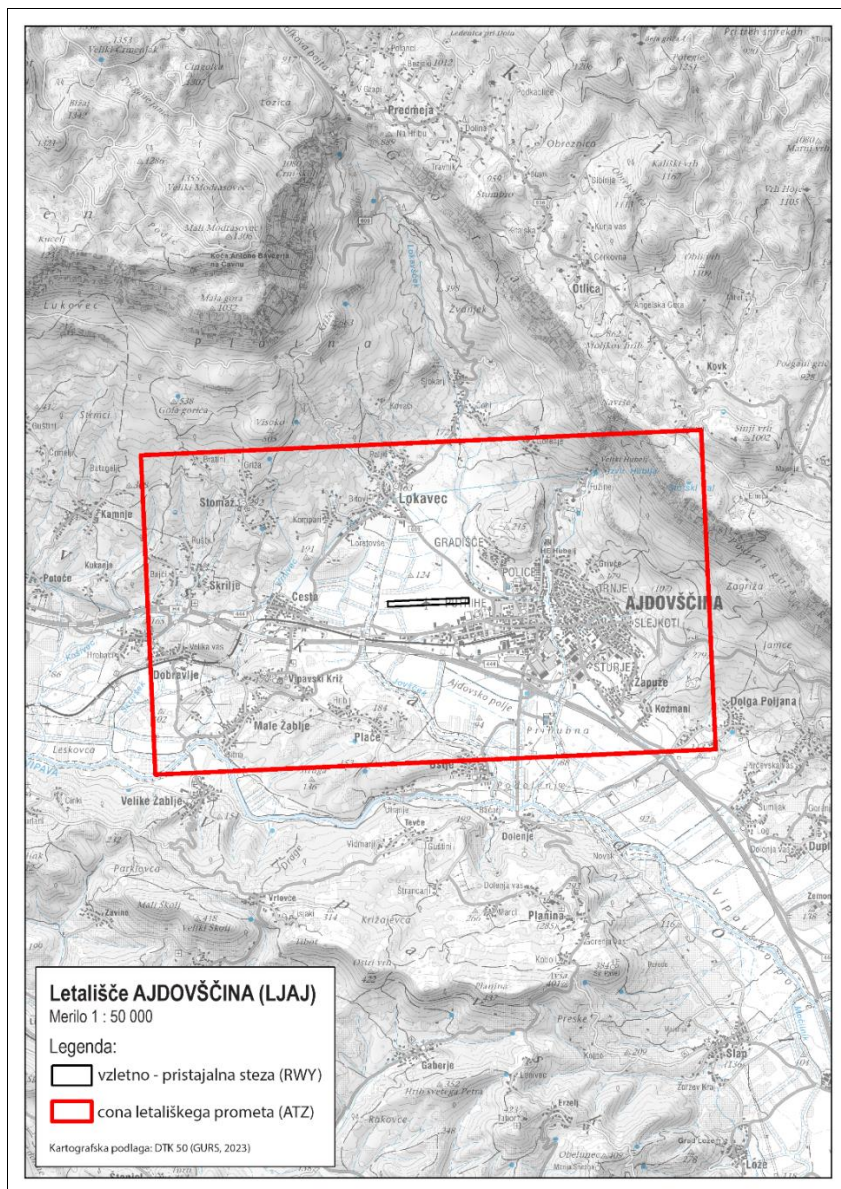
Tabela 7: lastnosti vzletno pristajalne steze

Zračni prostor območja letališča

Letališče Ajdovščina se nahaja 10 NM od VOR RCH 114,20 in 20 NM oddaljeno od VOR ILB 114,80.

Lateralne meje cone letališča	glej poglavje 3 (ATZ=RMZ) in AIP (LJ_AD_4_LJAJ_1_en-1.pdf)
Vertikalne meje cone letališča	GND – 2300 ft MSL
Razvrstitev zračnega prostora	v skladu s klasifikacijo zračnega prostora v Sloveniji (glej AIP – Zbornik zrakoplovnih informacij in letalsko navigacijsko karto VFR)
Pozivni znak	Letališče Ajdovščina
vhodno – izhodne točke	Navedene v poglavju 1.4.2 Vstopne točke
Opombe	Na območju celotne Vipavske doline se izvajajo poleti jadralnih padal in zmajev. Glej posebej označena nevarna področja (Slika 4).
Naloge koordinatorja	Če je na voljo, uporabnikom letališča in ATZ (skladno s 7. členom Operativno-tehnična zahteva o vzpostavitvi cone prometa na aerodromu Ur.l. RS št. 57/24) podaja informacije o prometu, vetru, razmerah na stezi. Koordinator ne odreja ravnanj v zvezi s pravili letanje in ne nosi odgovornosti za varnost izvajanja prometa.

Tabela 8: zračni prostor območja letališča

Slika 1: zona letališkega prometa

Letališke ovire

Ovir, ki prebadajo bočne in vzletno pristajalne ravnine ni.

Objekti na letališču:

Letališki objekti se nahajajo približno 150 m južno od VPS. Hangarji za zrakoplove in ostali objekti so postavljeni v vrsti od severa proti jugu eden poleg drugega. Zahodno od hangarjev je bencinska črpalka. Zahodno od črpalke je zgrajena parkirna ploščad za helikopter, ki je preko zračne vozne poti povezana na TWY B.

Kontrola divjadi in ptic na letališču:

Letališče je ograjeno in tako zavarovano pred divjadjo. V območju letališča se občasno zadržujejo take vrste ptic, ki ne pomenijo večjega tveganja za trk.

Druge službe in servisi na letališču:

Ni aktualno.

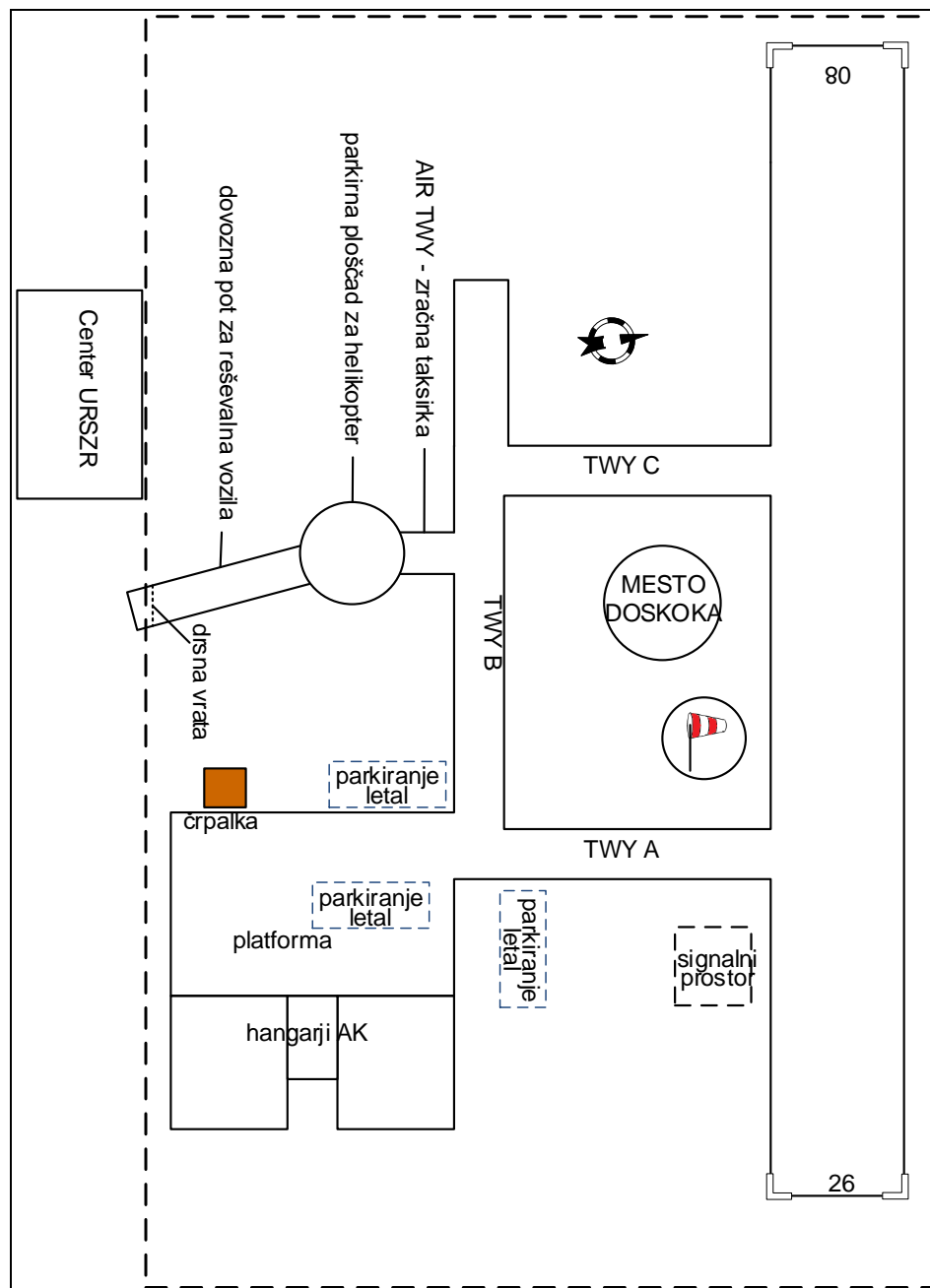
Vzdrževanje letališča:

Letališče Ajdovščina vzdržuje aeroklub Josip Križaj.

Investicijsko vzdrževanje prav tako opravlja aeroklub Josip Križaj v skladu z načrti, potrebami in zmožnostjo. Vzdrževanje ploščadi za helikopter in pripadajoče infrastrukture se izvaja skladno s sporazumom o ureditvi medsebojnih obveznostih glede obratovanja in dostopa do parkirne ploščadi za helikopter.

2. Skica letališča

Na naslednji sliki je shematski prikaz letališča z označenimi pomembnimi točkami (vzletno-pristajalne steze, vozne steze, parkirna mesta, signalni prostor).

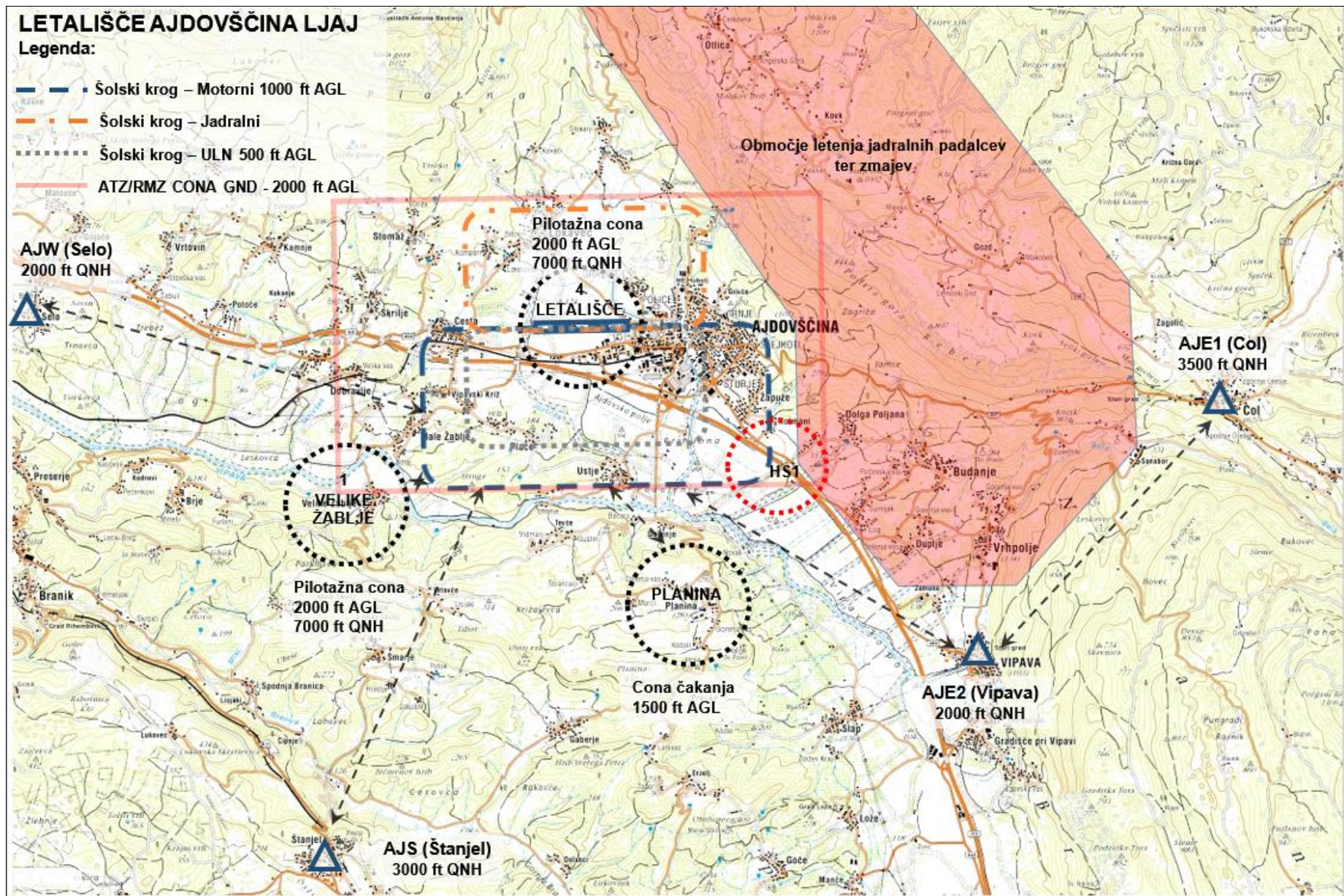

Slika 2: shema letališča z objekti

Slika 3: Pogled na letališča v naravi s poudarjenimi objekti

Slika 3 prikazuje foto posnetek letališča iz zraka z označenimi vzletno-pristajalno stezo, voznimi stezami parkirna mesta, vetrokaz in signalnim prostorom.

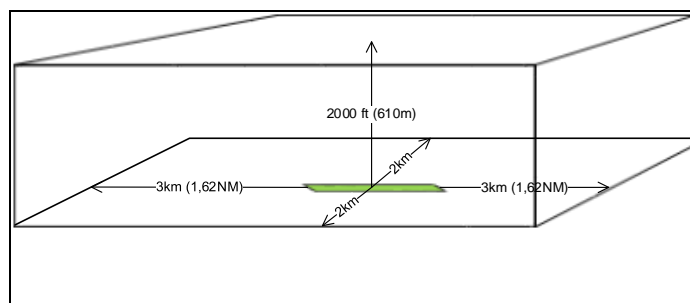

Slika 4: trenajzne (pilotažne) cone, nevarna območja in vstopno izstopne točke letališča

3. Uporaba radijske postaje

Cona obvezne uporabe VHF komunikacije (RMZ)

V območju letališča Ajdovščina je skladno z Operativno tehnično zahtevo (Ur.L RS - 57/2024) obvezna uporaba dvosmerne VHF komunikacije na kanalu 123,505, ki velja za prostor v obliki kvadra dimenzije 2 kilometra bočno od osi vzletno – pristajalne steze severno in južno ter 3 kilometre vzdolžno od pragov vzletno - pristajalne steze vzhodno ter zahodno, od višine tal do višine 2000 čevljev nad referenčno točko aerodroma, kot je prikazano na naslednji sliki.

Slika 5: prostor obvezne rabe VHF

Ob namenu vstopa v letališko zono ATZ, se vodja zrakoplova javi koordinatorju prometa preko VHF postaje vsaj 3 min pred vstopno - izstopno točko (Slika 4).

Ob prvem kontaktu z letališčem naj vodja zrakoplova sporoči:

- Klicni znak letališča
- Klicni znak zrakoplova
- Tip zrakoplova
- Položaj
- Višino
- Namen

Komunikacija lahko poteka v angleškem ali slovenskem jeziku (v jeziku, ki ga ima ali ga je imel koordinator zapisan kot zaznamek v licenci.)

Postopki za izvajanje operacij brez prisotnosti koordinatorja

V primeru, ko na letališču ni prisoten koordinator, je vodja zrakoplova dolžan na istem kanalu poleg zgoraj naštetega sporočiti »na slepo« (»blind transmission«) svoj namen vključno s prehodom vstopno – izstopnih točk, ter sam spremljati promet in zagotoviti primerno razdvajanje od ostalega prometa ter spremljati morebitne SERA oznake na signalnem območju (glej sliko 2).

Postopki za izvajanje operacij brez radijske postaje

Izvajanje operacij brez VHF postaje v RMZ coni niso dovoljene, razen v primeru, da gre za predhodni dogovor s koordinatorjem, ki skrbi za podajanje informacije ostalim udeležencem v ATZ.

4. Standardni šolski krog in postopki na območju aerodroma

4.1. Pristajalni/odletni manever

Južni šolski krog:

Šolski krog je pri letenju v smeri 260° levi, pri letenju v 080° desni (**vedno južno od VPS**); Višina šolskega kroga je 1000 ft (300 m) AGL. V šolskem krogu je obvezno javljanje »pozicije z vetrom«, v primeru prometa pa tudi ostale pozicije za potrebe varnega razdvajanje. Pristaja se na stezo 26 oziroma 08. Južni šolski krog se uporablja najpogosteje za letala z lastnim pogonom. V primeru, da je steza zasedena, vodja zrakoplova ne sme pristati, temveč zadržati pozicijo, dokler se steza na izprazni, oziroma nadaljevati po šolskem krogu za nov pristanek

Šolski krog za ULN:

Ultralahke letalne naprave smejo uporabljati južni šolski krog ali šolski krog za ULN, ki se nahaja znotraj južnega šolskega kroga. Šolski krog ULN je krajši in višina šolskega kroga je 500 ft (150 m) AGL. V šolskem krogu je obvezno javljanje »pozicije z vetrom«. Ostala pravila veljajo enako kot za južni šolski krog.

Severni šolski krog:

V šolski krog se vstopi iz jadralne cone, ki je oddaljena 400 m severno od VPS. Minimalna višina vstopa v šolski krog jadralskih letal je 150 m AGL. Severni šolski krog se uporablja pretežno za jadralska letala in zrakoplove brez lastnega pogona. Ne glede na smer pristajanja (steza **08** ali **26**) vedno severno od VPS. V šolskem krogu je obvezno javljanje »pozicije z vetrom« ali »odhod v šolski krog« z namenom pristanka. V kolikor ni na voljo koordinatorja, vodja zrakoplova glede na ostali promet oceni sam ali izvede pristanek bližje severnega oziroma južnega roba VPS.

Položaji šolskih krogov in vstopne točke so narisane na sliki 4.

4.2. Vstopne točke

Prileti in odleti iz cone ter v cono prometa na aerodromu (ATZ):

Prileti na ali odleti z letališča Ajdovščina so izvajajo preko naslednjih **vhodno - izhodnih točk**.

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Col	AJE1	45°52'53`` N 14°00'06`` E	E	5 NM

Točka javljanja je naselje Col. V prihodu s te točke je v izogib prečkanja zone pristajanja jadralskih padalcev in zmajev priporočljivo nadaljevati let in postopno zniževanje proti točki AJE2 od koder se nadaljuje vključitev v šolski krog.

Tabela 9: vhodno – izhodna točka AJE1

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Vipava	AJE2	45°50'45`` N 13°57'31`` E	E	4 NM
Točka javljanja je naselje Vipava. Prihod preko te točke omogoča vključevanje v šolski krog za stezo 26 na tretjem zavoju (levi ŠK). Za stezo 08, pa na pozicijo z vetrom ali preko tretjega zavoja (desni šolski krog).				

Tabela 10: vhodno – izhodna točka AJE2

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Štanjel	AJS	45°49'25`` N 13°50'38`` E	S	5 NM
Točka javljanja je železniška postaja. Prihod preko te točke omogoča vključevanje v šolski krog za stezo 26 na poziciji z vetrom (levi ŠK). Za stezo 08, pa na pozicijo z vetrom ali preko tretjega zavoja (desni šolski krog).				

Tabela 11: vhodno – izhodna točka AJS

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Selo	AJW	45°53'24`` N 13°47'15`` E	W	5 NM
Točka javljanja je naselje Selo. Prihod preko te točke omogoča vključevanje v šolski krog za stezo 26 na drugem zavoju (levi ŠK). Za stezo 08, pa na tretjem zavoju ali direktno v dolgi final (desni ŠK).				

Tabela 12: vhodno – izhodna točka AJW

Vodje zrakoplovov v odletu in priletu so se dolžni javljati na predpisanem VHF kanalu 123,505 skladno z navodili v poglavju 3 (Uporaba radijske postaje).

4.3. Višine šolskega kroga

Motorno letenje:

- Višina ŠK je 1400 ft MSL (300m AGL),
- Vstop v ATZ na višini 1900ft MSL (450m AGL) ali višje, oz skladno s trenutno prometno situacijo v ATZ.

Jadrarno letenje:

- Prihod v zono minimalno 400m AGL,
- Šolski krog 200m AGL, oziroma skladno s trenutno prometno situacijo v ATZ.

4.4. Nevarnosti pri šolskem krogu

Priporočamo previdnost v odletu in priletu za obe smeri steze, ko na območju letališča piha veter S ali SV smeri (burja), zaradi nastanka zračnih rotorjev nad mestom, ter z njimi povezane turbulence.

Na območju celotne Vipavske doline se izvajajo poleti jadrarnih padal in zmajev na različnih višinah. Najpogostejša so srečanja na pobočju severno od letališča (vzletišče Kovk), ter vzhodno od letališča

(točka pristanka jadralnih padal in zmajev se nahaja ob glavni cesti Vipava – Nova Gorica pri vasi Budanje).

Posebno pozornost naj vodje zrakoplovov posvetijo območju [HS1](#) (Slika 4) pred vstopom v šolski krog za stezo 26 ali pri aerovleki na pobočje zaradi pogostih srečanj z jadralnim zmaji in padali na podobnih višinah, ter celotnemu segmentu med 3. in 4. zavojem za stezo 26. Iz istega razloga odsvetujemo prelet pristajališča jadralnih padal in zmajev pri vasi Budanje.)

4.5. Posebni manevri

Manevriranje letal po stezi ter površinah za vožnjo, se izvaja skladno z veljavnimi pravili letenja in na lastno odgovornost vodje zrakoplova. Vsak manever mora vodja zrakoplova sporočiti po radijski zvezi. Hitrost vožnje zrakoplovov po vozni stezah in po ostalih manevrskih površinah je do 10 km/h.

V primeru neuspelega prileta, vodja zrakoplova izvede manever neuspelega prileta skladno z navodili opisani v priročniku posameznega tipa zrakoplova ali navodilih operaterja zrakoplova, manever ter namen sporoči preko radijske zveze, nato se lahko ponovno vključi v južni šolski krog ter izvede ponovni prilet ali zapusti območje letališča preko najbližje izstopne točke.

4.6. Izredni postopki

Postopek v primeru prekinitve radijske zveze (odpoved VHF postaje)

Med vožnjo na vzletno stezo

Vodja zrakoplova prekine postopek vožnje, javi slepo po radijski zvezi svoj namen in se po vozni stezi vrne na izhodiščno parkirno pozicijo.

Pred vzletom

Vodja zrakoplova se po lastni presoji odloči ali nadaljuje ali prekine vzlet. Svoj namen slepo javi po radijski zvezi. V kolikor se odloči prekiniti vzlet, po najbližji vozni stezi zapusti vzletno stezo in se vrne na izhodiščno parkirno pozicijo. V primeru, da vzlet nadaljuje, spremlja promet v okolici, slepo javlja pozicijo ter zapusti območje letališča preko najbližje vstopno izstopne točke.

V zraku

Ob prihodu v območje letališča z namenom pristanka vodja zrakoplova slepo javlja svojo pozicijo in namen po radijski postaji in spremlja promet v conah letališča. Na višini 600 m (2000 ft AGL) iznad letališča preleti vzletno pristajalno stezo (smer preleta mora biti enaka vzdolžni osi steze). Med preletom steze preveri smer in jakost vetra na vetrokazu, ovire na stezi ter se, v kolikor ni s talno signalizacijo sporočeno drugače, vključi v južni šolski krog za pristanek na stezi, ki omogoča pristanek s čelnim vetrom. Med letenjem po šolskem krogu vodja zrakoplova slepo javlja pozicijo in spremlja ostali promet. Pristanek izvede na lastno odgovornost. Po pristanku zapusti stezo po najbližji vozni stezi in nadaljuje do prostora za parkiranje (pred hangarji).

Postopek v primeru zgrešenega prileta

- V primeru neuspelega prileta, vodja zrakoplova postopa skladno z navodili opisani v priročniku za posamezen tip zrakoplova ali navodilih operaterja zrakoplova, manever ter namen sporoči preko

radijske zveze, lahko se ponovno vključi v južni šolski krog za ponovni prilet ali zapusti območje letališča preko najbližje izstopne točke.

Postopek v primeru odpovedi delovanja motorja

Vodja zrakoplova se mora pri odpovedi motorja ravnati po navodilih opisanih v priročniku posameznega tipa zrakoplova ali navodilih operaterja zrakoplova.

Odpoved motorja med zaletom:

Vodja zrakoplova naj se ravna po postopkih predpisanih za posamezni tip. Če je steza dovolj dolga ali v njenem podaljšku ni ovir, naj obdrži smer, v nasprotnem primeru naj se poskuša izogniti oviri.

Odpoved motorja do višine 100 m (300 ft) AGL:

Vodja zrakoplova naj se ravna po postopkih predpisanih za posamezni tip zrakoplova. Pri vzletu v smeri:

- VPS 08, so uporabni tereni za zasilni pristanek južno od industrijske cone.
- VPS 26, je v podaljšku steze več primernih terenov za zasilni pristanek. V primeru pristanka na njivi v podaljšku steza je potrebno paziti na vodni jarek, oddaljen cca 100 m od praga 08.

Odpoved motorja nad višino 100 m (300 ft) AGL:

Vodja zrakoplova naj se ravna po postopkih predpisanih za posamezen tip zrakoplova. Za zasilni pristanek so na voljo tereni južno od letališča.

Izredni postopki za operacije aerovleke

Vlečna vrv se ne odpne od jadralnega letala:

Pilot jadralnega letala po radijski zvezi obvesti pilota vlečnega letala o nastali situaciji in ta odpne vlečno vrv.

Pilot vlečnega letala nadaljuje prilet z vrvjo in se ravna po postopkih predpisanih za posamezen tip zrakoplova ter lastni presoji.

Vlečna vrv se ne odpne od vlečnega letala:

Če se po preletu točke za odmetavanje vlečne vrvi, ta ni odpela, oseba na tleh, ki je zadolžena za spremljanje vrvi, opozori pilota letala po radijski zvezi, nato ta postopek še enkrat ponovi.

Če tudi po ponovljenem postopku vlečna vrv ni odpadla naj se pilot vlečnega letala ravna po postopkih predpisanih za posamezen tip, ter lastni presoji.

Vlečna vrv se ne odpne ne na vlečnem in ne na jadralnem letalu:

Pilota obeh letal naj se ravnata po postopkih predpisanih za posamezen tip, ter se medsebojno uskladita o nadaljnjem postopanju.

Postopki ob prekinitvi vzleta ali pretrganju vlečne vrvi so:

Pilota obeh letal naj se ravnata po postopkih predpisanih za posamezen tip. Za zasilni pristanek so na voljo tereni južno od letališča.

4.7. Prekinitev letenja

Ob nenadnem pojavu ali pojavu neugodnih meteoroloških pogojev, lahko koordinator, ko je na voljo, obvešča zrakoplove o nastali situaciji. Za dolgotrajnejše omejitve (npr: ob vzdrževalskih delih na stezi) obratovalec letališča poda vlogo za objavo NOTAM obvestila (sporazum s »Sloveniacontrol d.o.o.«) in po potrebi postavi ustrezne talne oznake v signalni prostor ob stezi.

Zaporo letališča ali vozni stez se označi skladno s SERA talnimi oznakami.

4.8. Postopek obveščanja in koordinacije v izrednih primerih

Takoj se zavaruje mesto izrednega primera ali nesreče, izvede ukrepe za takojšnje reševanje ljudi in premoženja.

Ročni aparati za gašenje so dostopni v vsakem hangarju ter prostoru za točenje goriva. Lokacije aparatov so ustrezno označene z nalepko.

Glede na značaj izrednega primera ali nesreče se obvesti:

- reševalce na tel. št. 112 – klic v sili (Kaj se je zgodilo?, Kje se je zgodilo?, Kdaj se je zgodilo?, Št. Udeleženih oseb?, Nevarne snovi?)
- gasilsko reševalni center,
- policijo,
- Agencijo RS za Civilno letalstvo,
- <http://www.aviationreporting.eu/AviationReporting/>
- Obratovalca letališča ali koordinatorja

5. Letalske aktivnosti in promet

5.1. Koordinacija prometa v ATZ (naloge in pooblastila koordinatorja)

Koordinator prometa je oseba, ki ima ali je imela licenco z zaznamkom o znanju jezika, v katerem izvaja komunikacijo in, ki ga določi obratovalec letališča (skladno s 7. členom Operativno-tehnična zahteva o vzpostavitvi cone prometa na aerodromu Ur.l. RS št. 57/24), da podaja informacije o prometu, vetru, razmerah na stezi, ki bi jih udeleženci v letalskih aktivnostih v okolici letališča potrebovali.

Obratovalec lahko za namen koordiniranja določi več oseb.

Odprtost letališča ni vezana na prisotnost koordinatorja, za več podrobnosti glej poglavje št 3.

Koordinator podaja informacije, ki so izključno informativne narave, ter za svoje delovanje ne prevzema nobene odgovornosti, le-to vedno prevzame vodja zrakoplova.

Koordinator ne odreja ravnanj v zvezi s pravili letanje in ne nosi odgovornosti za varnost izvajanja prometa.

5.2. Operacije zrakoplovov splošnega letalstva

Delovne in trenažne (pilotažne) cone v območju letališča (Slika 4):

Delovne cone posebnega pomena se uporabljajo za praktično usposabljanje in trenažo pilotov letal ali za pripravo na prihod v šolski krog. Vstop v cone je mogoč preko vhodno – izhodnih točk ali neposredno po vzletu iz letališča.

Pilot zrakoplova mora po radijski zvezi obvezno sporočiti začetek in konec dela v vseh pilotažnih conah.

Cona št. 1: Velike Žablje

Center cone je vas **Velike Žablje**. Cona ima radij 1,5 km in je od praga 080° VPS oddaljena južno 3 km (1,62 NM):

- Pri letenju v smeri 260° je odhod v cono št. 1 po vzpenjanju v šolskem krogu in po nadletu VPS.
- Pri povratku iz cone št. 1 se vključi v šolski krog na 2. zavoju. Višina dela v coni 1 je 600 m (2000 ft) AGL– 1100 m (3500 ft) AGL.
- Pri letenju v smeri 080° je odhod v cono št. 1 iz pozicije 2. zavoja šolskega kroga.
- Povratak iz cone je nadlet VPS na višini 450 m (1500 ft) AGL v smeri 080° in vključitev v šolski krog za stezo 080°.

Cona št.2: Slap

Center cone je vas **Slap**. Cona ima radij 1,5 km in je od praga 260° VPS oddaljena jugovzhodno 7 km (4,5 NM) v smeri 140°:

- Višina dela v coni št. 2 je 600 m (2000 ft) AGL – 1100 m (3500 ft) AGL.
- Odhod v cono št. 2 je pri letenju v smeri 260°, iz pozicije 3. zavoja šolskega kroga v dvigovanju.
- Povratak iz cone št. 2 je nadlet VPS na višini 450 m (1500 ft) AGL v smeri 260° in vključitev v šolski krog.

Cona št. 4: letališče

Center cone je nad sredino VPS z radijem 1,5 km okoli referenčne točke letališča .

- Odhod v cono in povratek je iz šolskega kroga v dvigovanju oziroma v spuščanju na višino 450 m (1500 ft) AGL nad VPS.
- Višina dela v coni št. 4 je 600 m (2000 ft) AGL– 1100 m (3500 ft) AGL.

Delo v tej coni ni dovoljeno, ko letijo jadralna letala.

Cona skupinskega letenja

Je območje od naselja Vipava do naselja Šempas;

- Odhod pri skupinskem letenju v smeri 260° je po podaljšanju leta od točke 2. zavoja šolskega kroga v dvigovanju v smeri Vipave do formiranja skupine;
- Pri letenju (vzletu) v smeri 080° običajno piha vzhodni veter oz. burja zato so neugodni pogoji za letenje v skupini. Minimalna višina v coni skupinskega letenja je 600 m (2000 ft) AGL.
- Po končanem delu v coni prileti skupina nad VPS v smeri pristajanja (praviloma na višini 300 m (1000 ft) AGL) in se nad VPS razide;
- Letala posamezno vstopajo v šolski krog s potrebnim razdvajanjem za posamezno pristajanje na VPS.

Cona preizkusa letal

Je cona št. 4 nad VPS.

Postopek odhoda in povratka v cono preizkusa letal – glej navodila za cono št. 4.

Cona čakanja

Cona čakanja se nahaja iznad naselja **Planina**, ki leži 5 km (3,1 NM) južno od VPS na višini 1500ft AGL. Pri prihodu iz cone čakanja letala vstopajo v šolski krog na tretjem zavoju ne glede na smer pristajanja.

Cona padalskih skokov

Cona doskoka (pristanka) padalcev je 50m južno od osi VPS in 150m zahodno od hangarjev (priloga 1).

Postopek za odmet padalcev:

- Dvigovanje letala za metanje padalcev se odvija po razširjenem šolskem krogu na pobočje do določene višine in nato nalet v smeri 26 ali 08 v cono 4 za odmet padalcev.
- Pred odskokom padalcev mora vodja zrakoplova vsaj minuto prej najaviti odskok padalcev na frekvenci letališča Ajdovščina.

V času skakanja padalcev je za jadralna, motorna in UL letala, ter druge zrakoplove prepovedano letenje v coni padalskih skokov.

Rajon usposabljanja

Je območje celotne Vipavske doline Vipava od višine 2000 ft MSL -7500 ft MSL, kjer se lahko izvaja usposabljanje pilotov motornih, UL in jadrlnih zrakoplovov.

5.3. Operacije jadralnih letal

Izvaja se večinoma pobočno in termično jadranje. Najpogostejše lokacije:

- pobočja med Nanosom, Čavnom, Trnovsko planoto, Lijakom in Sveto goro
- Kras in nad Vipavsko dolino

Cona za jadralna letala

Cona je predvidena za šolanje pilotov jadralnih in pripravo na vključitev v šolski krog 08 oz. 26. Središče cone je severno od steze letališča in južno od vasi Lokavec.

- Višina dela v coni je med 150m (450 ft) AGL in 1100 m (3500 ft) AGL
- Odklop jadralnih letal v cono se praviloma vrši med 200m in 450 m (1500 ft) AGL
- Prilet v jadralno cono je na višini min. 300m (1000 ft) AGL, ali višje glede na ostali promet.
- V kolikor je načrtovan prihod v zono iz območja izven cone prometa (ATZ), mora vodja zrakoplova sporočiti namero, pozicijo in višino najmanj 3 minut pred prihodom ali na vhodno – izhodnih točkah (ATZ).
- Pri prihodu z jadranga se jadralna letala znižujejo v coni za jadralna letala do višine vstopa v šolski krog (minimalna višina je 150 m (500 ft) AGL), ki je vedno severni ne glede na smer pristanka.
- Ko se v coni nahaja več letal, ima prednost pristajanja letalo, ki je nižje. Letalo, ki je najnižje v coni se mora z zavorami čimprej spustiti do višine vstopa v šolski krog in začeti manever pristajanja.

Odmetavanje vlečne vrvi in pristonek vlečnega letala:

- Kadar je v uporabi steza 26: vlečna vrv se odmetava v višini oznake T južno izven steze, ali na stezo.
- Kadar je v uporabi steza 08: vlečna vrv se odmetava v višini oznake T na stezo.

Po odklopu, praviloma v coni za jadralna letala S od steze, pilot vlečnega letala v spuščanju poravnava letalo s smerjo steze oz vzporedno s smerjo VPS, upošteva tudi višino spodnje točke vlečne vrvi predvsem pri horizontalnem in vertikalnem odmiku od naseljenih krajev, skupin ljudi in drugih ovir. Pilot vlečnega letala mora upoštevati minimalno višino odmeta vrvi, ki v primeru odpovedi motorja v trenutku odmeta vrvi zagotavlja varen zasilni pristonek na stezi ali primernem bližnjem terenu.

Po odmetu vlečne vrvi se vlečno letalo vključi v južni šolski krog in se razvrsti v promet v šolskem krogu.

5.4. Operacije helikopterjev

Prileti in odleti helikopterja na parkirno ploščad za helikopterje

Helikopter pristaja na glavno stezo in taksira preko zračne vozne poti (taksirna pot) do parkirne ploščadi za helikopterje. Helikopter odleti preko zračne vozne poti (taksirke) na glavno stezo. Po potrebi lahko preko VHF postaje aktivira osvetlitev parkirne ploščati na kanalu 119,150 (3x PTT).

5.5. Operacije balonov in zračnih ladij

Posebne operacija balonov in zračnih ladij niso predvidene. V območje letališča se vključujejo po pravilih in postopkih za splošno letalstvo in uporabo VHF komunikacije (poglavje 3). Odstopanja morajo biti vnaprej dogovorjena in usklajena z obratovalcem letališča.

5.6. Operacije ultralahkih letalnih naprav

Glej poglavje 1.5.2.

5.7. Aktivnosti jadralnih padalcev in zmajev

Na območju celotne Vipavske doline se izvajajo poleti jadralnih padal in zmajev. Najpogostejša so srečanja na pobočju severno od letališča (vzletišče Kovk) ter vzhodno od letališča (točka pristanka se nahaja ob glavni cesti Vipava – Nova Gorica (Slika 4: trenajzne (pilotažne) cone, nevarna območja in vstopno izstopne točke letališča). Skladno z Operativno-tehnična zahtevo o določitvi območij obvezne uporabe odzivnika (TMZ) in območij obvezne uporabe radijske zveze (RMZ) (Uradni list RS, št. 57/24), morajo vodje zrakoplovov pred vstopom v območje ATZ (glej poglavje št. 3), po VHF postaji na objavljenem kanalu sporočiti svojo pozicijo višino in namen. V tem območju jadralni padalci in zmaji ne smejo prečkati poti letala, ki izvaja vzletanje ali pristajanje. Letalne naprave, ki niso opremljena z ustrezno VHF postajo se morajo izogibati letališču. Izjeme so lahko prej dogovorjene aktivnosti z obratovalcem letališča. Vsaka kršitev teh navodil, je lahko predmet prijave pristojnim organom.

Vodje zrakoplovov naj med približevanjem letališču in vključevanjem v šolski krog posvečajo več pozornosti na aktivnosti jadralnih padalcev in zmajev v območju označenem v HS1 na sliki 4.

5.8. Cona padalskih skokov

Cona doskoka (pristanka) padalcev je 50m južno od osi VPS in 150m zahodno od hangarjev (slika 2).

Postopek za odmet padalcev:

- Dvigovanje letala za metanje padalcev se odvija po razširjenem šolskem krogu na pobočje do določene višine in nato nalet v smeri 26 ali 08 v cono 4 za odmet padalcev.
- Pred odskokom padalcev mora vodja zrakoplova vsaj minuto prej najaviti odskok padalcev na frekvenci letališča Ajdovščina.

V času skakanja padalcev je za jadralna, motorna in UL letala, ter druge zrakoplove prepovedano letenje v coni padalskih skokov.

5.9. Aktivnosti usposabljanja

Usposabljanje v območju letališča in vsako odstopanje od veljavnih pravil letenja ter navodil za uporabo letališča Ajdovščina, mora biti predhodno usklajeno z obratovalcem letališča.

5.10. Aktivnosti brezpilotnih sistemov

V območju letališča Ajdovščina ni predvidenih con aktivnosti brezpilotnih sistemov. Vsaka aktivnost brezpilotnih sistemov, mora biti predhodno usklajena z obratovalcem letališča. Območje za modelarske aktivnosti je predvideno na območju Vipave cca 8km JV od referenčne točke letališča.

5.11. Dela v zraku

- Vleka jadralnih letal
- Fotografiranje, snemanje in oglaševanja iz zraka
- Izvajanje letov za znanstveno raziskovanje
- Leti na letalskih prireditvah, vključno z predstavitvami
- Testni leti
- Akrobatsko letenje
- Leti za namene zaščite in reševanja

5.12. Vožnja letal po manevrskih površinah

Glej poglavje 1.4.5 in tabelo Tabela 5: oznake manevrskih površin.

5.13. Gibanje vozil in ljudi po manevrskih površinah

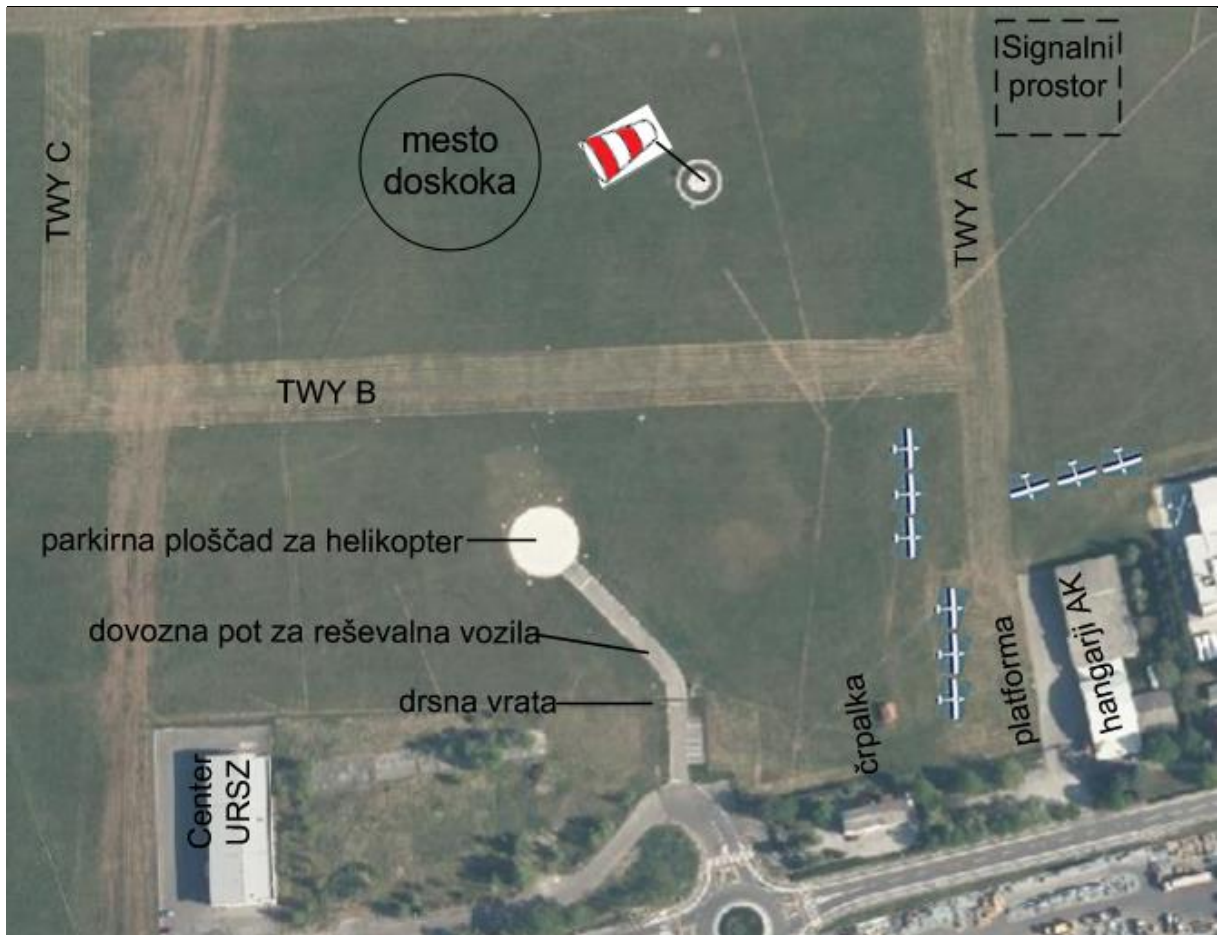
Vožnja vozil in gibanje ljudi po manevrskih površinah je strogo prepovedana oz. omejena le na aktivnosti z dovoljenjem obratovalca letališča Ajdovščina.

Obiskovalcem in nepooblaščenim osebam je dostop na manevrske površine letališča prepovedan oz. dovoljen le v spremstvu pooblaščenih oseb (tabla z obvestilom na vhodu).

Vozila, ki vlečejo priklopnike in letala po manevrskih površinah znotraj območja letališča, morajo imeti vklopljeno rumeno rotacijsko luč.

5.14. Parkiranje zrakoplovov

Parkiranje letal je dovoljeno samo na mestih določenih na slikah: Slika 2, Slika 3 in Slika 6 oziroma po dogovoru z obratovalcem letališča (031 555 315).

Slika 6: podroben prikaz objektov platforme in mesta za parkiranje

6. Ostale informacije

[Parkirišča za vozila](#)

Za uporabnike letališča je na voljo je nevarovano parkirišče ob dovozu na letališče iz regionalne ceste Ajdovščina – Nova Gorica.

[Ceniki za uporabo letaliških zmogljivosti](#)

Ceniki so objavljeni na spletni strani obratovalca letališča (<https://www.aeroklub-jk-ajdovscina.si/joomla/index.php/sl/ceniki/33-neletalske-aktivnosti>)